

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U100863

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 12-10-2023

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лівінська Юлія Григорівна

2. Yuliia H. Livinska

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4291-5618

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 032

Назва наукової спеціальності: Історія та археологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Історія та археологія

Дата захисту: 23-08-2023

Спеціальність за освітою: Журналістика

Місце роботи здобувача: Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

Код за ЄДРПОУ: 08410370

Місцезнаходження: вул. Героїв Майдану, буд. 32, Львів, 79012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 35.735.022

Повне найменування юридичної особи: Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

Код за ЄДРПОУ: 08410370

Місцезнаходження: вул. Героїв Майдану, буд. 32, Львів, 79012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

Код за ЄДРПОУ: 08410370

Місцезнаходження: вул. Героїв Майдану, буд. 32, Львів, 79012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 03.81.03

Тема дисертації:

1. Воєнні конфлікти Російської Федерації з незалежними державами на пострадянському просторі в українському та російському історіографічних дискурсах.
2. Military conflicts of the Russian Federation with independent states in the post-Soviet space in the Ukrainian and Russian historiographical discourse.

Реферат:

1. Здійснено теоретичний аналіз української та російської історіографії, присвячений розгляду воєнних конфліктів РФ з незалежними державами на пострадянському просторі. Головна ідея роботи полягає у відтворенні сюжетів, які стосуються відображення передумов, причин, особливостей та наслідків російсько-молдовського, російсько-грузинського конфліктів та сучасної російсько-української війни в українській та російській історіографіях. Актуальність зумовлена важливістю та нагальністю для вивчення підходів українського та російського історіографічних дискурсів. Уперше зроблено комплексний аналіз дискурсів щодо військових конфліктів РФ з незалежними державами на пострадянському просторі. Удосконалено: аналіз стану дослідження, джерельної бази та методологічної основи, які стосуються вивчення українського

та російського історіографічних дискурсів; підходи до вивчення концепцій так званого «русского мира» та «русской весны», як частини зовнішньополітичної стратегії сучасної РФ та гібридної війни, яку вона активно веде проти нашої держави. Проаналізовано та систематизовано стан наукової розробки теми, джерельну базу, методологічні засади роботи. Констатовано, що дослідження та його джерельна база на сучасній стадії перебувають у процесі становлення, періодичного перегляду вже існуючих напрацювань та постійного моніторингу щоразу нових позицій літератури, джерел, вдосконалення методологічної основи дослідження. Розглянуто передумови, причини та шляхи розв'язання російсько-молдовського воєнного конфлікту в українській та російській історіографіях. Вказано, що до основних причин, українські історіографи відносять такі: історичні, ідеологічні, етнічні, в тому числі етнополітичні (мовний фактор), політико-правові, політичні, воєнно-політичні, геополітичні, культурні, соціально-економічні, економічні, національні. У російській історіографії наголошують на історичних, політичних, геополітичних, етнонаціональних, мовних та економічних причинах продовження існування конфлікту. Єдності в думках історіографів щодо періодизації конфлікту не спостерігається. Виокремлено хронологічні етапи виникнення та дії російсько-молдовського конфлікту: 1989–1992 рр. – передумови та розпал конфлікту, які посприяли початку збройного протистояння; березень–липень 1992 р. – фактично перебіг воєнного конфлікту, який закінчився жертвами з обох сторін; 1992–2006 рр. – етап спроб ведення переговорів, виникнення самопроголошеної Придністровської Молдовської Республіки, за яких міжнародна співпраця, консультаційні перемовини знову не змогли допомогти у припиненні протистоянь; після 2006 р. – до сьогодні – «замороження» конфлікту. Відстежено оцінки причин, ходу і особливостей російсько-грузинського воєнного протистояння. Зауважено, що серед українських дослідників виокремлюються політичні, економічні та етнічні першопричини російсько-грузинського конфлікту. Серед російських історіографів найпопулярнішою є думка про те, що протистояння, виникло через етнонаціональні чинники, рідше – через стан економіки Абхазії, Осетії та Грузії. Зазначено, що етапи російсько-грузинського конфлікту окремо не розглядалися ані українськими, ані російськими дослідниками. Умовно їх визначено наступним чином: сутички Грузії з Абхазією та Осетією; спроби підписання документів, які містять характер примирення та залагодження проблем; фаза воєнного протистояння РФ і Грузії («п'ятиденна війна») з подальшим її «замороженням». Цей етап хронологічно не завершений, його розпочато ще у 2008 році і триває він досі. Досліджено відображення передумов, ходу, шляхів розв'язання російсько-української війни. Зроблено висновок, що в українській історіографії передумови та причини пов'язані в тому числі із проросійськими виступами, проголошенням сепаратистами псевдореспублік та спробами реалізації «проекту Новоросія», пояснювалися безпосереднім впливом РФ, яка спочатку шляхом «гібридної», а потім – власне війни намагалася перешкодити євроатлантичним інтенціям України, втримавши її у російській сфері впливу. Представники російської історіографії, вслід за офіційною позицією владної верхівки РФ, заперечували будь-яку участь російської сторони у подіях на Донбасі (як, зрештою, в анексії Криму), наголошуючи, що в Україні розпочалася «громадянська війна», як відповідь на «державний переворот», який відбувся внаслідок перемоги Євромайдану та приходу до влади «націоналістичного» та «антиросійського» уряду, Практичне значення отриманих результатів дисертації полягає у тому, що матеріали, висновки та рекомендації дослідження можуть використовуватися у діяльності відповідних інституцій державної влади, експертних центрів, науково-дослідних установ, для написання узагальнюючих праць з воєнної історії та історії міжнародних відносин для вищих навчальних закладів. Ключові слова: воєнні конфлікти, пострадянській простір, історіографія, війна, агресія, пропаганда, анексія, окупація, Україна, Росія, Грузія, Молдова.

2. The dissertation provides a theoretical analysis of the military conflicts of the Russian Federation with independent states in the post-Soviet space in Ukrainian and Russian historiographies. The fundamental idea of the research is to reproduce the plots related to the reflection of the prerequisites, causes, features and consequences of the conflicts and for that reason the works of leading researchers of the relevant subjects in Ukraine and the Russian Federation have been used. We emphasize that the research is timely and in view of the fact that there is still no comprehensive work on this scientific aspect. A comprehensive analysis of discourse has been made, in particular: the conclusions and reflections of Ukrainian and Russian researchers concerning the

prerequisites and causes of the Russian–Moldavian conflict were clarified; the main visions historiography regarding the periodization of the main stages of the conflict around the Transnistrian region were traced; assessments provided by Ukrainian and Russian historians regarding the causes and preconditions of the Russian–Georgian military conflict in August 2008 were comprehensively reviewed; the evaluations of Ukrainian and Russian analysts regarding the causes, prerequisites and main stages of the current Russian–Ukrainian war, which is still ongoing, were investigated. Causes and ways of solving the Russian–Moldavian military conflict in Ukrainian and Russian historiographies have been considered. It is indicated that Ukrainian historiographers attribute the following to the main reasons that have contributed to the development of the Russian–Moldavian military conflict: historical, ideological, ethnic, including ethno–political (language aspect), political–legal, political, military–political, geopolitical, cultural, socio–economic, economic, national. Instead, representatives of Russian historiography emphasize the historical, political, geopolitical, ethno–national, linguistic and economic reasons for the continued existence of the conflict. The following chronological stages of the occurrence and activities of the Russian–Moldavian conflict can be indicated as: 1989–1992 – the prerequisites and the outbreak of the conflict, which contributed to the beginning of armed confrontation; March–July 1992 – actually the course of the military conflict, which ended with victims for both sides; 1992–2006 – the stage of attempts to conduct negotiations, the occurrence of the self–proclaimed Transnistrian Moldavian Republic, during which international cooperation and consultative negotiations were again unable to help stop the confrontations; after 2006 – until today – «freezing» of the conflict. The assessments of the causes, course and features of the Russian–Georgian military conflict in Ukrainian and Russian historiographies have been analyzed. It has been noted that Ukrainian researches separate the political, economic and ethnic roots of the Russian–Georgian conflict. Among Russian historiographers, the most popular opinion is that the confrontation has arisen primarily due to ethno–national factors, less often due to the state of the economy of Abkhazia, Ossetia and Georgia. It is noted that the stages of the Russian–Georgian conflict were not considered separately by either Ukrainian or Russian researchers. This stage is not chronologically complete, it was started back in 2008 and is still ongoing. The reflection of the prerequisites, course, ways of resolution of the Russian–Ukrainian war in discourses have been studied. It has been concluded that in Ukrainian historiography, the prerequisites and reasons associated with pro–Russian speeches, the declaration of pseudo–republics by separatists and attempts to implement the «Novorossiya project» were explained by the direct influence of the Russian Federation, which tried to prevent Euro–Atlantic intentions of Ukraine, keeping it in the Russian sphere of influence. In the Russian historiography, following the official position of the ruling elite of the Russia, have denied any participation of the Russian side in the events in Donbas (as, ultimately, in the annexation of Crimea), stressing that the «civil war» began in Ukraine, took place as a result of the victory of Euromaidan and the «nationalist» and «anti-Russian» government coming to power. The practical significance of the dissertation is in the fact that both the source and historiographical materials used in it, as well as the obtained results, can be used by relevant authorities, expert centers, scientific research institutions, as well as for writing books and textbooks on the war history and history of the international relations. Keywords: military conflicts, the post-Soviet area, historiography, war, aggression, propaganda, annexation, occupation, Ukraine, Russia, Georgia, Moldova.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Розвиток сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Behei I. I., Livinska Yu. H. Causes of the Russian-Moldovan Conflict of 1992 in Ukrainian and Russian Historiographical Discourses. East European Historical Bulletin. 2022. № 22. С. 206–215 [in English].
- 2. Лівінська Ю. Г. Передумови та причини російсько-грузинського збройного конфлікту: погляд української історіографії. Новітня доба. Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. 2021. Вип. 9. С. 226–236.
- 3. Лівінська Ю. Г. Збройні конфлікти за участю Російської Федерації в Нагірному Карабасі, Придністров'ї, Грузії та в Україні в українській історіографії. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2022. № 49. Т. 1. С. 31–38.
- 4. Ливинская Ю. Г. Предпосылки и причины возникновения российско-грузинского конфликта в украинском и российском научном дискурсах. Instytut Bezpieczeństwa i Rozwoju Międzynarodowego «SDirect24». 2019. Вип. № 4/ (2). С. 159–180.
- 5. Лівінська Ю. Г. ЗМІ – як аспект інформаційної безпеки України у 2014-2017 рр. Перспективи розвитку озброєння та військової техніки Сухопутних військ: збірник тез доповідей міжнародної науково-технічної конференції, Львів, 17–18 травня 2018 р. /НАСВ. Львів, 2018. С. 344.
- 6. Лівінська Ю. Г. Базування ЧФ РФ на території України, як загроза національній безпеці у суспільному дискурсі України. Виклики політики безпеки: історія і сучасність: збірник тез доповідей міжнародної наукової конференції, м. Львів, 18–19 жовтня 2018 р. /НАСВ. Львів, 2018. С. 209–210.
- 7. Лівінська Ю. Г. Російсько-грузинський конфлікт 2008р.: відмінності українського і російського наукових дискурсів. Перспективи розвитку озброєння та військової техніки сухопутних військ: збірник тез доповідей міжнародної науково-технічної конференції, Львів, 16 – 17 травня 2019 р. /НАСВ. Львів, 2019. С. 333.
- 8. Лівінська Ю. Г. Російсько-грузинська війна 2008 р.: уроки для України. Людина і техніка у визначних битвах світових воєн ХХ століття: збірник тез доповідей міжнародної наукової конференції, Львів, 25 – 26 червня 2019 р. / НАСВ. Львів, 2019. С. 183–186.
- 9. Лівінська Ю. Г. Чинники виникнення російсько-молдовського конфлікту 1992 р. в українському історіографічному дискурсі. Застосування сухопутних військ Збройних сил України у конфліктах сучасності: збірник тез доповідей міжнародної наукової конференції. Львів. 20 листопада 2020 р. / НАСВ. Львів, 2020. С. 230 –231.
- 10. Лівінська Ю. Г. Російсько-молдовський конфлікт 1992 р. в українському та російському історіографічних дискурсах. Актуальні питання сучасної науки, суспільства та освіти: матеріали VII міжнародної науково-практичної конференції, Харків, 29–31 січня 2022 р. С. 1346–1350.

Наукова (науково-технічна) продукція: аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0119U002271 0121U110657

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Каляев Анатолій Олександрович

2. Anatolii O. Kaliaiev

Кваліфікація: д. держ. упр., доц., 25.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5675-187X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

Код за ЄДРПОУ: 08410370

Місцезнаходження: вул. Героїв Майдану, буд. 32, Львів, 79012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гурак Ігор Федорович

2. Ihor F. Gurak

Кваліфікація: к.і.н., доц., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8610-4024

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Код за ЄДРПОУ: 02125266

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 57, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Грицюк Валерій Миколайович

2. Valeriy M. Grisyuk

Кваліфікація: д. і. н., доц., 20.02.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9877-1900

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет оборони України

Код за ЄДРПОУ: 07834530

Місцезнаходження: Повітрофлотський проспект, буд. 28, Київ, 03049, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Артимишин Павло Іванович

2. Pavlo I. Artymyshyn

Кваліфікація: к. і. н., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7501-797X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 03534498

Місцезнаходження: вул. Козельницька, буд. 4, Львів, 79026, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Харук Андрій Іванович

2. Andrij I. Kharuk

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3459-1657

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

Код за ЄДРПОУ: 08410370

Місцезнаходження: вул. Героїв Майдану, буд. 32, Львів, 79012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Куцька Олеся Миколаївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Куцька Олеся Миколаївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Кривизюк Леонід Петрович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна